

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ: Οι σημαντικότερες αλλαγές στον νέο Πτωχευτικό Κώδικα

Οι ρυθμίσεις του νέου νόμου για την πτωχευτική διαδικασία στοχεύουν στην απλούστευση, ταχύτητα και αποτελεσματικότητα της διαδικασίας, ώστε να ξεπεραστούν χρόνια πρακτικά προβλήματα, να δοθούν ευχερείς λύσεις στους πιστωτές, να προσελκυσθούν επενδύσεις, αλλά και να προστατευθούν οι οφειλέτες.

Ο Νόμος 4738/2020 με τίτλο «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας» (εφεξής «νέος Νόμος») ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/1023 σχετικά με την προληπτική αναδιάρθρωση και την απαλλαγή από τα χρέη των οφειλετών. Ο νέος Νόμος περιλαμβάνει σε ένα ενιαίο κείμενο όλα τα εργαλεία και τις διαδικασίες αφερεγγυότητας καταργώντας από την έναρξη ισχύος του (την 1η Ιανουαρίου 2021) τις διαδικασίες των «υπερχρεωμένων νοικοκυριών» (Ν.3869/2010) και της ειδικής διαχείρισης (Ν.4307/2014), περιλαμβάνοντας ταυτόχρονα ειδικές προβλέψεις για τις εκκρεμείς διαδικασίες. Από τις ρυθμίσεις του νέου Νόμου διαφαίνεται η προσπάθεια για απλουστευμένες, ταχείες και κατά συνέπεια αποτελεσματικότερες διαδικασίες, που θα δίνουν κίνητρο τόσο στους οφειλέτες όσο και στους πιστωτές να τις επιλέξουν. Επιδιώκεται, επίσης, η εξάλειψη του στίγματος της επαγγελματικής αποτυχίας που συνόδευε την πτώχευση μέσω της δυνατότητας επαναδραστηριοποίησης.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, οι βασικές παράμετροι του νέου Νόμου συνοψίζονται ως εξής: απλοποίηση των υπαρχουσών διαδικασιών με σκοπό την επιτάχυνσή τους, ψηφιοποίηση μέσω της ίδρυσης του Ηλεκτρονικού Μητρώου Φερεγγυότητας, διατήρηση των βιώσιμων επιχειρήσεων μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών

Ήλια Πολυζωΐδη

Associate -
Karatzas & Partners

και της εξυγίανσης και προβλέψεις για τους ευάλωτους οφειλέτες.

Ο νέος Νόμος χωρίζεται σε δύο ευρύτερες ενότητες: α) τις προπτωχευτικές διαδικασίες στις οποίες περιλαμβάνεται ο μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης, ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών και η εξυγίανση και β) τις αμιγώς πτωχευτικές διαδικασίες.

Αναφορικά με τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, η διαδικασία είναι αυτόνομη και αφορά φυσικά και νομικά πρόσωπα. Η διαδικασία εκκινείται με πρωτοβουλία είτε του οφειλέτη είτε των πιστωτών, παρέχοντας τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων αναδιάρθρωσης των οφειλών, ενώ αυξάνει σημαντικά το χρονικό πλαίσιο αποπληρωμής (έως και 20 έτη) και προβλέπει ακόμα και διαγραφές χρεών προς το Δημόσιο και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

Στη διαδικασία της εξυγίανσης, ενόψει της ενσωμάτωσης της Οδηγίας, προβλέπονται επιμέρους βελτιώσεις και εκσυγχρονισμός επί πρακτικών ζητημάτων χωρίς κάποια ουσιαστική διαφοροποίηση, αφού θεωρείται μια επιτυχημένη ρύθμιση η οποία έχει εφαρμοστεί ιδιαιτέρως στην πράξη. Θεσπίζεται δικαιότερη κατανομή των ποσοστών (50% των απαιτήσεων με ειδικό προνόμιο και 50% των υπολοίπων) και δυνατότητα διακατηγοριακής παράκαμψης σε περίπτωση που πληρούται η αρχή της μη

χειροτέρευσης της θέσης του πιστωτή. Στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης και διευκόλυνσης της διαδικασίας, η παροχή συναίνεσης μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονική ψηφοφορία. Χαρακτηριστική προσθήκη είναι η σύναψη συμφωνίας μόνο από τους πιστωτές όχι μόνο σε περίπτωση παύσης πληρωμών του οφειλέτη, αλλά και σε άλλες περιπτώσεις στις οποίες τεκμαίρεται η αφερεγγυότητα του οφειλέτη. Στην επιτάχυνση της διαδικασίας συνηγορεί και η παράκαμψη των μετόχων (ρητά αρμόδιο όργανο για παροχή συναίνεσης ορίζεται το Διοικητικό Συμβούλιο), η οποία πλέον περιγράφεται με ακρίβεια και επιτρέπει σε συμφωνίες που συνάπτονται μόνο από πιστωτές να παρακάμπτουν την Γενική Συνέλευση, ακόμα και κατά παρέκκλιση ρητών διατάξεων της εμπορικής νομοθεσίας. Επιπλέον, από τις σημαντικότερες προσθήκες του νέου Νόμου, που αναμένεται να δώσει λύση σε ένα χρόνιο πρόβλημα της διαδικασίας εξυγίανσης, είναι η υπό προϋποθέσεις τεκμαιρόμενη συναίνεση των φορέων του Δημοσίου και η ρητή πρόβλεψη περί απαλλαγής ευθύνης των υπαλλήλων (των δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων) που συναινούν στη συμφωνία εξυγίανσης.

Το πιο κομβικό στοιχείο είναι η αποσύνδεση της πτωχευτικής ικανότητας από την εμπορική ιδιότητα, επιτρέποντας πλέον και την πτώχευση φυσικών προσώπων μη εμπόρων. Σημαντική προσθήκη είναι η θέσπιση τεκμηρίων για την παύση πληρωμών, ώστε, σε περίπτωση αμφισβητήσεων (συχνότατο φαινόμενο στο προηγούμενο καθεστώς), να θεμελιώνεται αντικειμενική κρίση επ' αυτής. Στις καινοτομίες του νέου Νόμου συγκαταλέγονται και η επιλογή του συνδίκου, ο οποίος θα πρέπει να είναι πιστοποιημένος διαχειριστής αφερεγγυότητας (με εισαγωγή δυνατότητας διορισμού δικηγορικών και ελεγκτικών εταιρειών στη θέση αυτή) από τον αιτούντα την πτώχευση, καθώς και η με την κήρυξη της πτώχευσης αυτόματη και αζήμια λύση όλων των εκκρεμών συμβάσεων.

Από τα μεγαλύτερα κίνητρα που δίνονται στους πιστωτές είναι η άμεση (με την κήρυξη της πτώχευσης) εκποίηση της επιχείρησης του οφειλέτη ως συνόλου κατά το ρυθμιστικό πλαίσιο της ειδικής διαχείρισης. Μετά την αμελλητί απογραφή της περιουσίας του οφειλέτη από τον σύνδικο, δημοσιεύεται πρόσκληση σε πλειστηριασμό, ο οποίος πραγματοποιείται με ταχύτητα και διαφάνεια μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-auction, χωρίς να καθορίζεται τιμή πρώτης προσφοράς. Ακόμη, για την εκποίηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων προβλέπεται η ελεύθερη διάθεσή τους ή παραχώρηση στο Δημόσιο μετά από συνεχείς άγονους πλειστηριασμούς.

Ο νέος Νόμος αντιμετωπίζει και το πρόβλημα των μακροχρόνιων πτωχεύσεων, προβλέποντας πλέον ρητά

την πενταετία ως ανώτατη διάρκεια των εργασιών της πτώχευσης. Χαρακτηριστική πρόβλεψη του νέου Νόμου, που δικαιολογεί και τον τίτλο του ως παροχή δεύτερης ευκαιρίας, είναι η απαλλαγή του οφειλέτη-φυσικού προσώπου από τα χρέη του σε τριάντα έξι μήνες (ή και συντομότερα υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις). Τέλος, η απλοποιημένη διαδικασία των πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου γίνεται μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου Φερεγγυότητας και αρμόδιο Δικαστήριο είναι πλέον το εκάστοτε Ειρηνοδικείο.

Αναφορικά με την προστασία της στέγης, παρέχεται στους «ευάλωτους» οφειλέτες, οι οποίοι πληρούν πολύ αυστηρά εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, η δυνατότητα να συνεχίσουν να διαμένουν στην κύρια κατοικία τους καταβάλλοντας μίσθωμα για χρονική περίοδο το πολύ 12 ετών, καθώς και το δικαίωμα να την επαναγοράσουν. Το παλαιότερο νομοθετικό καθεστώς, παρότι ευνοϊκότερο για τους οφειλέτες, είχε γίνει αντικείμενο κατάχρησης, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη χρονοβόρα δικαστηριακή διαδικασία που προβλεπόταν, έθετε σε κίνδυνο τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος.

Κατά γενική ομολογία η αναμόρφωση του πτωχευτικού κώδικα και η κωδικοποίηση των διαδικασιών αφερεγγυότητας σε ένα ενιαίο κείμενο ήταν επιβεβλημένη. Διαφαίνεται η προσπάθεια να δοθούν λύσεις σε χρόνια πρακτικά

προβλήματα που προκαλούσαν δυσχέρειες στην εφαρμογή της εξυγίανσης και ιδίως της πτώχευσης, ώστε να καταστούν πιο ευχερείς και ελκυστικές τόσο για τους πιστωτές, οι οποίοι έχουν ανάγκη από γρήγορα και αποτελεσματικά εργαλεία, όσο και για τυχόν επενδυτές. Πέραν όμως των πιστωτών, ο νέος Νόμος, μέσω των μηχανισμών έγκαιρης πρόληψης αφερεγγυότητας και της δυνατότητας πτώχευσης των φυσικών προσώπων, ουσιαστικά προστατεύει και τους οφειλέτες. ■

Διαφαίνεται η προσπάθεια να δοθούν λύσεις σε χρόνια πρακτικά προβλήματα στην εφαρμογή της εξυγίανσης και της πτώχευσης, ώστε να καταστούν πιο ελκυστικές για πιστωτές και επενδυτές

INFO

8 Koumpari Street 10674,

Athens - Greece

T: +30 210 371 3600

E: mail@karatza-partners.gr

W: www.karatza-partners.gr

➤ Με ποιες νέες διατάξεις θα καταφέρει ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας να ελευθερώσει τα εγκλωβισμένα περιουσιακά στοιχεία στις μακροχρόνιες διαδικασίες πτώχευσης;

Μέχρι σήμερα, τόσο οι πιστωτές όσο και οι οφειλέτες απέφευγαν το θεσμό της πτώχευσης, λόγω των μακροχρόνιων διαδικασιών της και της αντίστοιχης απαξίωσης των προς εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.

Με τον νέο Νόμο για πρώτη φορά δίδεται η δυνατότητα να εμπεριέχεται στην αίτηση πτώχευσης και σχέδιο εκποίησης της επιχείρησης ως συνόλου ή επιμέρους λειτουργικών συνόλων. Κομβικό σημείο της διαδικασίας είναι ότι πλέον η ρευστοποίηση της περιουσίας αρχίζει άμεσα, με την κήρυξη της πτώχευσης, καταργώντας την διαδικασία εξέλεγχξης των πιστώσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της αμεσότητας είναι ότι ο πλειοδοτικός διαγωνισμός πραγματοποιείται το πολύ σε 40 ημέρες από την δημοσίευση της αντίστοιχης πρόσκλησης από τον σύνδικο. Με τον τρόπο αυτό, η διαδικασία της πτώχευσης και κυρίως η ρευστοποίηση εξελίσσεται με ταχύτητα, μειώνοντας έτσι τον κίνδυνο απαξίωσης των περιουσιακών στοιχείων.

Η εκποίηση του ενεργητικού ως συνόλου γίνεται πλέον μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-auction, χωρίς να προσδιορίζεται τιμή πρώτης προσφοράς, εξασφαλίζοντας διαφάνεια και περιορίζοντας τις καθυστερήσεις.

Αν η εκποίηση της περιουσίας δεν γίνει ως σύνολο, προσδιορίζεται τιμή πρώτης προσφοράς των κατ' ιδίαν περιουσιακών στοιχείων με αυτόματη σταδιακή μείωση της τιμής μετά από συνεχείς άγονους πλειστηριασμούς. Προβλέπεται ακόμα και ελεύθερη εκποίηση με συγκεκριμένο τίμημα ή μεταβίβαση στο Δημόσιο του περιουσιακού στοιχείου για το οποίο δεν επετεύχθη έστω μια συμβολική τιμή.

Ο νέος Νόμος, επομένως, διακατέχεται από το πνεύμα ότι η αγορά καθορίζει την τιμή και όλα πρέπει να πωληθούν, αντιλαμβανόμενος πλήρως ότι με την γρήγορη και αποτελεσματική ρευστοποίηση της περιουσίας κατά την πτώχευση οι πιστωτές θα αποκτήσουν κίνητρο για να χρησιμοποιούν το εργαλείο της πτώχευσης.

➤ Πώς κρίνετε τη δυνατότητα να διορίζονται πλέον ως Διαχειριστές Αφερεγγυότητας και νομικά πρόσωπα, όπως δικηγορικές και ελεγκτικές εταιρείες; Θεωρείτε ότι αυτή η ρύθμιση εξισορροπεί ικανοποιητικά τα συμφέροντα του οφειλέτη και των πιστωτών;

Σύμφωνα με τον νέο Νόμο, οι αρμοδιότητες του ειδικού εντολοδόχου στην εξυγίανση και του συνδίκου στην πτώχευση ασκούνται από πιστοποιημένο διαχειριστή αφερεγγυότητας.

Στο παρελθόν, παρουσιαζόταν πολύ συχνά το πρόβλημα να αντιμετωπίζει ο σύνδικος γνωστικές ή χρονικές δυσχέρειες, κυρίως ως προς την επαρκή υποστήριξη πτωχεύσεων στις οποίες προκύπτουν περίπλοκα νομικά ή άλλα ζητήματα ή πτωχεύσεων μεγάλου οικονομικού αντικειμένου.

Λύση στο πρόβλημα αυτό φαίνεται να δίνει η διεύρυνση του φάσματος διορισμού διαχειριστών αφερεγγυότητας, με την παροχή της δυνατότητας σε δικηγορικές και ελεγκτικές εταιρείες, στις οποίες απασχολείται τουλάχιστον ένας πιστοποιημένος (κατά την προβλεπόμενη εξεταστική διαδικασία) διαχειριστής αφερεγγυότητας.

Οι δικηγορικές και οι ελεγκτικές εταιρείες είναι οι πλέον κατάλληλες στη διαχείριση θεμάτων αφερεγγυότητας, αφού το δυναμικό τους μπορεί να εξασφαλίσει ευρύτερο πεδίο γνώσεων, εμπειρίας και εξειδίκευσης σε διάφορους τομείς, ώστε να ολοκληρώσουν τη διαδικασία της πτώχευσης ή της εξυγίανσης με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα, επιτυγχάνοντας τη μέγιστη δυνατή ικανοποίηση των πιστωτών. Το γεγονός ότι ο νέος Νόμος παρέχει τη δυνατότητα στον αιτούντα την πτώχευση (οφειλέτη ή πιστωτή) να επιλέξει ο ίδιος τον σύνδικο συμπλέει με τη δυνατότητα διορισμού δικηγορικής ή ελεγκτικής εταιρείας στη θέση αυτή, ώστε με την επικοινωνία, τη συνεργασία των μερών και τη μείωση των κωλυμάτων που οδηγούσαν συχνά σε παραίτηση του συνδίκου, σε συνδυασμό με την εμπλοκή εκ μέρους των δικηγορικών και των ελεγκτικών εταιρειών επαρκούς αριθμού προσώπων, με την κατά περίπτωση απαιτούμενη κατάρτιση, η διαδικασία να ολοκληρωθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα προς όφελος τόσο του οφειλέτη όσο και των πιστωτών.

**Βασιλική
Σολακό**

Partner,
Karatzas
& Partners
Law Firm